

“ข้าพเจ้าได้อะไรมาจากบางลำพู เกินกว่าใครจะคาดคิด เหมือนกับที่อาจินต์ ปัญจพรรค ได้ฉนวนยายหลายโหลเรื่องมาจากเหมืองแร่ นพพร บุณยฤทธิ์ รู้ว่าควรจะจับผู้หญิงตอนไหนถึงจะไม่โดนตบ เพราะครั้งหนึ่งเคยเป็นนักเดินร่ำ!!...”

‘รงค์ วงษ์สวรรค์

ทุกอย่างเหมือนเมื่อวันวาน

ปลายเท้าตัวเองเดินไปตาม ถนนบางลำพู หัวใจก็โศกถึง นักเขียนแห่งบางลำพูสแควร์ วันหนึ่ง อยู่ดี ๆ ฉันก็ปรารถนาย้อนเวลา มา ละแวกนี้ จนที่สุดก็แสนรู้ใจ ก็พามาหยุดตรงหน้าร้านขายยา ฉันมีรูปหน้าวัวอยู่ตรงแผงไม้ ชื่อร้านต้องทำให้ใคร ๆ อจน

‘ร้านขายยาหน้าวัว’

บรรยากาศถนนคนเดินหน้าวัววันนี้

ร้านขายยาหน้าวัว ตำรับยาแผนโบราณ 4 แผ่นดิน

คุณออม ผู้สืบทอด
ร้านตำรับยาโบราณ

ร้านขายยาชื่อประหลาด สะกดใจสะกิดตาของคนที่ผ่านมาย่านบางลำพูและถนนข้าวสาร อีกทั้งยังเสน่ห์หน้าตาของร้านขายยาโบราณ ๆ ซึ่งทุกอย่างล้วนเป็นของเดิม ไม่ว่าจะ เป็นตู้ ประตูหน้าร้าน ป้ายร้าน ฯลฯ มันเป็นเรื่องรอยเวลาเกือบ 90 ปีมาแล้ว!!

“...ชาวต่างชาติจะแวะเข้ามาทักทายและถ่ายรูปหน้าร้าน คนไทยเดินผ่านแถวนี้ บางคนถึงกับชะงัก ต้องหยุดดู คนขายอดขำไม่ได้ทุกที เพราะเขาไม่คิดว่าจะมีร้านแนวนี้หลงเหลือบนถนนคนเดินหน้าวัว ร้านขายยาหน้าวัว ...กรุงเทพมหานครยกให้เป็นหนึ่งในจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ย่านบางลำพู เพราะเป็นร้านเพียงไม่กี่ร้านที่อยู่คู่กับถนนคนเดินมาตั้งแต่เริ่มแรกจนทุกวันนี้”

ที่มาของชื่อร้านหน้าวัว

วันนี้ ‘คุณออม’ (ปิยารมย์ บุนนาค) เธอคือคนรุ่นใหม่ที่สืบทอดกิจการร้าน เล่าให้ฟังว่า เดิมร้านขายยาหน้าวัวมีชื่อว่า ‘วิริยมัยโฮสเทล ตราหน้าวัว’ ก่อตั้งตั้งแต่สมัยปลายรัชกาลที่ 5!!

โดย 'คุณหมอสมบุญ พิรวาทติก' แพทย์แผนโบราณผู้มีชื่อเสียงในการรักษาโรคด้วยสมุนไพร และเป็นผู้คิดค้นตำรับยาของร้านขายยาหน้าวัว ท่านมีความชำนาญในด้านยาแผนโบราณชื่อเสียงโด่งดังจนได้เข้าไปถวายการรักษาในวังบ่อยครั้ง

ร้านแรกของ 'วิริยมัธยโอสถ ตราหน้าวัว' ตั้งอยู่บริเวณเสาชิงช้า ครั้นเมื่อตึกที่ถนนตะนาวนี้สร้างแล้วเสร็จ จึงได้ย้ายมาเช่าที่ธรณีสงฆ์ของวัดบวรนิเวศฯ และได้ทำการเปลี่ยนชื่อจาก 'วิริยมัธยโอสถ ตราหน้าวัว' เป็นร้านขายยาหน้าวัว

"ลูกค้าส่วนมากจะนึกว่าชื่อ 'ร้านขายยาหน้าวัว' มาจากท่าเลร้านที่อยู่ใกล้สี่แยกคอกวัว แต่จริง ๆ แล้ว คุณหมอสมบุญ พิรวาทติก ผู้คิดค้นตำรับยาของร้าน ท่านเกิดปีฉลู จึงให้ชื่อร้านว่า ร้านขายยาหน้าวัว..."

สืบสานตำรับยาโบราณ

ตั้งแต่ฉันมานั่งที่ร้านขายยาหน้าวัวไม่นานนัก ได้เห็นคนแหวะเวียนเข้ามาไม่ขาดสาย ด้านตรงข้ามเป็นร้านขายขนมปังเจ้าอร่อย (คงจะมากอยู่) ที่คนไปเข้าแถวรอลายเหยียด บางคนได้ขนมปังแล้ว ก็วิ่งข้ามถนนมาร้านขายยา ถามหายาแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ?!?... คุณป้า

เดินกระย่องกระแอ่งเข้ามาถามหายาแก้ซาง-ตานขโมย ให้หลานชาย อีกคนลงจากมอเตอร์ไซด์ก้าวตรงดิ่งมายังร้านพร้อมโพยยาในมือ

นั่นเป็นเพราะยาของร้านหน้าวัวมีทั้งหมดถึง 30 ตำรับ เป็นยาครอบคลุมโรคพื้นฐานทุกประเภท ทุกวัย

"ยาที่ได้รับความนิยมมากเป็นยาหอม โดยเฉพาะ ยาหอมเม็ดเล็กปิดทองตราหน้าวัว ลูกค้าจะเรียกกันว่า ยาเม็ดทอง หรือ ยาหอมสุวรรณคีรี ซึ่งเป็นยาหอมอย่างดี กินได้ตั้งแต่แรกเกิดถึงผู้สูงอายุ ยาระบายเม็ดสีดำ ก็นิยมมาก เพราะได้ผลดี รับประทานต่อเนื่องได้ไม่เป็นอันตราย

ยาชุดเด็กนี่เสียงชื่อมาก ลูกค้าชอบเรียก 'ขาแก้ รุจี' เพราะรับประทานแล้วเด็กสบายตัว ท้องไม่อืด ไม่ป่วยไม่เป็นไข้ เลย์ไม่กวน และยังมียากลุ่มสตรี คือยาเกี่ยวกับโลหิต ระดู ปวดท้องประจำเดือน แล้วก็ยาทาแก้สิ่ว ผดที่พวกกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานนิยมกันมาก..."

ยาไทย ยาดี ไม่มีใครเหมือน

ขณะที่แก้อี๋ยาวโบราณในร้านหน้าวัว ก็ให้ครุ่นคิดว่า สมัยก่อนยังไม่มีทางการแพทย์แผนปัจจุบัน คนเราก็ออยู่ได้โดยการรักษาด้วยสมุนไพร...

ร้านหน้าวัวแทรกในลมหายใจร้านใหม่

เพียงใด? ที่สรรพคุณยาของร้านหน้าวัวผ่านกาลเวลา มา ไกลจะ 100 ปีแล้ว ลูกค้าของร้านจึงเป็นประเภท 'ใช้กันมา ทั้งตระกูล'!!!

ตำรับยา 'วิริยภัยไอศถ ตราหน้าวัว' มากมายหลาย ตำรับนั้น มีทั้งที่คุ้นเคยสมบุญ พิรัชตฉีก- คิดค้นขึ้นเอง บางตำรับก็ได้รับมอบมาจากในวังและท่านผู้มีเมตตา ที่ ไม่อยากให้ตำรับยาไทยต้องสูญหายไปตามกาลเวลา

'คุณออม' แสนปลื้มใจในลูกค้าที่เป็น 'คุณยาย' คนหนึ่ง ซึ่งผูกพันกับร้านหน้าวัวมาก ถึงขนาดเขียน จดหมายว่าเป็นกลอนมาชมความมีคุณภาพของยา การ ดูแลลูกค้าที่ดีของร้านหลายฉบับ และยังขอบคุณจากใจ ต่อบรรพบุรุษที่ได้คิดค้น 'ยาดี' ไว้ให้ลูกหลาน

เหมือนใจ, เหมือนที่ฉันอยากจะเขียนถึงพ่อตี๋เขียว!

ป.ล. จดหมายจากคุณยาย
เริ่มรู้จักร้านขายยาชื่อหน้าวัว
มาจันทน์หัวลิ้นจี่มีเขื่อนหน้า
บ่อยได้ยื่นเพื่อนร่วมงานนั้นบรรยาย
ยาที่รณลายหน้าวัวมีอิทัมวอล
มิซกไก้ช้อบร้อบร้อหรือมนั้รดิ
เพราะใจจิตรรักยาไทยสมุนไพรล้วน
ค้าล้าลือมีน้ำน้นักมากจนอด
ที่เยาว์วันอ่อนเย็นมูร์มาร้านหน้าวัว...

ยาแผนโบราณ หรือยาไทย เป็นภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษเรา ล้วนปรุงจากสมุนไพรและสิ่งที่เป็นธรรมชาติ ทั้งนั้น คนเฒ่าคนแก่ก็เคยบอกว่ายาแผนโบราณเขาเน้นการ ปรับธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ให้สมดุล การรักษาอย่างค่อยเป็น ค่อยไป นี่เป็น 'การรักษาแบบองค์รวม' ที่ทันสมัย

"ร้านของเราไม่เคยมีการโฆษณาเลย แต่อาศัยที่ว่า ยาดีมีคุณภาพจริง ๆ เลยอยู่มาได้จนถึงวันนี้ อยากให้ คนไทยหันมานึกถึงยาแผนโบราณ ให้ยาแผนโบราณ เป็นการรักษาอีกทางเลือกหนึ่ง เพราะค่าใช้จ่ายไม่แพง แล้วยังสามารถกินได้ต่อเนื่อง ไม่มีผลข้างเคียงด้วย..."

ว่าแล้วคุณออมก็ฝากยาที่เป็นที่นิยมในร้านมาให้รู้จัก 'ยาเม็ดใหญ่ปิดทองตราหน้าวัว' (ชื่อเดิม 'ยาหอม สว่างโลกย์') ใช้สำหรับแก้ลมอัมพฤกษ์ อัมพาต ปวดข้อ กระดูก แก้กั้นกระด้างคางแข็ง ชา ตะคริว แก้ลมสะอึก (ราคา 130 บาท)

'ยาระบายเม็ดสีดำ' (ชื่อเดิม 'ยาระบายประจุเม็ดดำ') ใช้สำหรับระบายอุจจาระผูกเป็นพรรตึก ถ่ายน้ำเหลืองเสีย แก้เป็นเม็ดผื่น เสียด เพื่อ ระบายไขมัน แก้อาการ ริดสีดวงทวาร (ราคา 60 บาท)

'ยาขี้ผึ้งสีชมพู' ใช้แก้โรคผิวหนังติดเชื้อ หิด คัน ตามง่ามมือง่ามเท้า น้ำกัดเท้า แก้มือแตก สันเท้าแตก แผลตกสะเก็ด แก้ก้น แก่ท้องลาย (ราคา 20 บาท)

'ยาหอมตราชินจิตร' เป็นยาที่มีกลิ่นหอม บำรุง หัวใจ แก้ลม เหนื่อยเพลีย (ราคา 40 บาท)

แม้ว่ากาลเวลาจะขยับเดินไปไม่หยุดยั้ง ร้านขายยา หน้าวัวแห่งนี้ก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งตำรับยาโบราณ มหัศจรรย์

ร้านขายยาหน้าวัว

35 ถนนตะนาว แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ

โทร. 0-2281-6417, 08-1616-3025